Millî ve Dinsel Bir Şablon Olarak

MÜSLÜMANLIK

Feriduddin AYDIN
feriduddin@gmail.com

دار العِبَر للطباعة والنشر
Al-Ibar Publishing
İstanbul-2018

Millî ve Dinsel Bir Şablon Olarak

Müslümanlık

«Şablon» sözcüğünün tanımları arasında; *«Körü körüne kullanılan, çok kez yinelendiği için kanıksanmış basmakalıp örnek*» diye, çok ideal bir tarif vardır. Müslümanlık, *-İslâm'dan tamamen farklı bir din olarak-* işte böyle bir şablondur. Bunu kısaca şöyle açıklamak mümkündür:

İslâm ile karşılaştırıldığı zaman Müslümanlığın, gerçekten ayrı bir din olduğu rahatça anlaşılabilir. Ne var ki asırlardır böyle bir karşılaştırma yapılmamıştır. Daha doğrusu buna izin verilmemiştir. Aksine bu iki dinin aynı şey olduğu devamlı şekilde propaganda edilmiş, dolayısıyla akıllara ve vicdanlara böyle yerleşip kemikleşmiştir. Nitekim hemen hiçbir Müslüman, bu dinin ögelerinin hangi dinlerden *-deyim yerindeyse-* aşırıldığını, bu ögelerin nasıl ve hangi amaçlarla sentezlendiğini merak edememektedir. Aynı zamanda hiçbir Müslüman, özgür iradesiyle araştırarak ve kanaat getirerek değil, *-tam tersine aynen Yahudilerde ve Hıristiyanlarda ya da Budistlerde ve Şintoistlerde olduğu gibi-* sırf taklitle bu dine bağlanmıştır. Bu iki din arasındaki aykırılıklardan kaynaklanan nedenlerle *-Müslümanlığın bağlısı olan-* ***Müslüman*** ile, *-İslâm'ın bağlısı olan-* ***Müslim*** arasında da çok büyük kişilik farkları vardır. Bu farklar o kadar büyüktür ki ***Müslüman*** kişilik ile ***müslim*** kişilik arasında derin bir uçurum niteliğindedir. Bu da Müslümanlığın sırf bir şablondan ibaret olduğunu kanıtlamaktadır.

Bu ilgiyle, önce önemli bir gerçeği vurgulayalım: İran halkının, 1350 yıl önce *-Hz. Ali yandaşlığı olarak-* başlayan İslâm'a bakışı, bu taraftarlığı simgeleyen bir isim altında şekillenmiştir. Bu isim; *-yüzyıllardır kullanılmış ve belki yine yüzyıllar boyu kullanılacak-* bir şablon olan ***«Şiîlik»***'tir. Yani bu isim, *-kullanıldığı sürece-* her zaman şablon olarak kalacaktır.

Çünkü ***Şiîlik***, *-İslâm'la doğrudan hemen hiçbir ciddi alâkası bulunmayan-* Fars Müslümanlığının öne çıkan adı ve *-Yunan'ın «**megaliidea**»'sına benzeyen-* tarihî Pers hayâlinin sembolüdür. Onun için İran, tarihte yaşadığı en parlak ve en görkemli düzeyine yeniden kavuşma hayalini, *-bu sembolle ifade edilebilecek tarihsel birikimini kullanarak-* ulaşmak istemektedir. Yani İran için önemli olan şey ***«o muhteşem hayâli günün birinde gerçekleştirmektir.»*** Şiîlik ise *-hem Zerdüştîliği, hem de bu hayâli kamufle eden-* sadece bir araçtan ibarettir. Nitekim bu savda eğer yanılmadığımıza inanır ve İran'ın *-çağımızdaki ataklarını dikkatle izlersek-* asıl amacın ne olduğunu anlamakta zorluk çekmeyiz. Öyle ise İran'ın, bugün Şiiliğe bir mezhep, hatta bir din olarak büyük bir tutku ile sarılmış gibi görünüyor olması, bu sembolün, temelde bir şablon olmadığı anlamına gelmez. Dolayısıyla bu dinsel sembolün, yarınlarda gerçekleşecek o muhteşem hayâl uğruna feda edilemeyeceği anlamına da gelmez. Çünkü *«**Ehl-i beytin hukukunu müdâfaa perdesi altında**»*[1] gizlenen Zerdüştîlik, zaten hazır vaziyette duruyor.

Bunun bir örneği, Türkiye toplumu için de aynen söz konusudur. Nitekim *(hem Sünnîlik, hem de Alevilik şablonlarıyla)* Türk Müslümanlığı *(ya da **Şamano-Budist Müslümanlık**)*, yarınlarda gerçekleşebilecek Muhteşem ***«Turan ideali»*** uğruna feda edilemeyecek şey değildir. Nitekim bunun

---

[1] Bu ifade, Ord. Prof. Dr. **Fuad Köprülü**'ye aittir. Bkz. Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar, Diyanet İşleri Başkanlığı yayınları, 8. Baskı. S. 15. Ankara-1993; Ayrıca bkz. « **Müslümanlığın Oluşum Sürecinde Mezhepçilik Faktörü**» başlıklı makale.

canlı bir örneği de tarihte vardır: ***Hazar Türkleri***... Bu kavim İslâm'la tanışmış, ama *-nasıl olmuşsa-* **Hazar Kralı Bulan**, 761'de *-bazı rivayetlere göre-* hizmetindeki bir Yahudi'nin etkisinde kalarak dinini değiştirmiş, Musevîliği kabul etmiştir. Çok geçmeden de Hazar toplumunun büyük bir kısmı ona uyarak *-Müslümanlıktan ayrılmış-,* Musevîliği benimsemiştir. Demek ki Hazar toplumunun Müslümanlığı salt bir şablondan ibaretti. Bu nedenle aslında, *-oluşumunun tarihi süreçleri eğer çok dakik bir incelemeye tabi tutulursa-* Türk Müslümanlığının da *-aynen Hazar Müslümanlığı ve Şiilik gibi-* İslâm'a organik biçimde tutunmadığı ortaya çıkacaktır.

Çünkü birbirine tıpatıp benzeyen bu iki şablon, salt birer tarihselci din anlayışını ifade ederler. Dolayısıyla gerek **Şiîlik** şablonuyla dışa yansıyan ***Milliyetçi Pers Müslümanlığı***'nın, gerekse ***Sünnilik*** ve ***Alevîlik*** şablonlarıyla dışa yansıyan ***Milliyetçi Türk Müslümanlığı***'nın, gerçek anlamda, Kur'an ve Sünnetteki İslâm'la hemen hiçbir *-kitabî-* bağları yoktur. Nitekim, günümüzün Ortadoğu'sunda cereyan eden dramatik olaylar karşısında ***Şiî, Sünnî*** ve ***Alevî*** kampların tutumları bu tespitin doğruluğunu kanıtlamaya yetmektedir. İslâm'da *-önemle vurgulanan-* birlik ve beraberlik çağrılarının, *-bu çatışan mezhepçi kampların kanlı eylemleriyle-* ne derece hiçe sayıldığını anlamak için Kur'an'a bir göz atmak yeterlidir.[2]

İslâm'daki inanç esaslarını incelediğimizde bunların, *-kısmen doğrudan, kısmen de dolaylı olarak-* ölüm sonrası hayatla ilgili olduğunu görürüz. Tüm yasalarıyla ve kurallarıyla İslâm, *-**iman** kavramında ifadesini bulan-* bu esaslara dayanmaktadır. Onun için kesinlikle söyleyebiliriz ki ***tarih olgusunun**, **tarihselci ülkünün, milliyetçiliğin*** ve *(peygamberler dışındaki)* ***tarihi kişiliklerin*** iman kurumu ile hiçbir ilişkileri yoktur. Sonuç olarak yine kesinlikle diyebiliriz ki gerek Şiilikteki *(ve Alevîlikteki)* ***Hz. Ali yandaşlığını***, gerekse günümüzün ***Milliyetçi Türk Sünniliğini***, İslâm'ın iman kurumu ile herhangi bir bahane ile irtibatlandırmak mümkün değildir. Bu her iki eğilim de İslâm'ın aslında kesinlikle ret ettiği, ayırımcı ve ayrıştırıcı birer ideolojik taraftarlıktır. Bilindiği üzere ne milliyetçiliğe, ne de tarihselciliğe İslâm'da yer yoktur. İşte bu gerçekler, Müslümanlığın bir şablondan ibaret olduğunu çok açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Kuşku yok ki ***Arap milliyetçiliği*** de bu yargının konusudur. Onu da İslâm'la ilişkilendirmek mümkün değildir. Ancak Arap milliyetçiliğinin, *-Fars ve Türk milliyetçiliklerinde olduğu gibi-* dinsel bir karakteri, dinsel söylemleri ve dinsel sloganları yoktur. Çünkü Arap milliyetçiliği, Sömürgeciliğe ve işgalciliğe karşı son 150 yılda ortaya çıkmış bir tepkinin ve savunma hareketinin adıdır; çok yeni ve salt siyasî bir harekettir. Onun için Pers Müslümanlığı ve Türk Müslümanlığı gibi karakteristik bir ***«dinci Arap Müslümanlığı»*** *-aslında-* yoktur. Şu var ki Arap ülkelerinde, *-daha doğrusu Mısır'da* **Hasan el-Benna** *tarafından 1928'de-* kurulan ve gittikçe mistikleşerek gelişen ***«el-İhwânu'l-Muslimûn*** الإخوان المسلمون» hareketini, bir Arap Müslümanlığı türünden saymak mümkündür. Ancak ***«İhwan»*** hareketinde milliyetçi bir eğilim bulunmamaktadır. Oysa İran ve Türk Müslümanlıkları *-özde İslâm'dan bağımsız, İslâm öncesi dinlerden beslenmiş-* ***milliyetçi***, ***mistik*** ve ***senkretik*** birer ***«şablon din»*** olarak yapılanmışlardır.

Örneğin Şiîlikte **Hz. Ali** yandaşlığı, ***(imamet)*** kurumunun ekseni haline getirilmiştir. ***İmamet*** ise Şiîlikte iman esaslarından biridir.[3] Oysa İslâm'da *(imamet)*, iman esaslarından değil, bilakis ***fıkhî-siyasi*** bir meseledir; ümmete başkanlık edecek bir kişinin seçilmesi ve onun da bu görevi üstlenmesi olarak bilinen uygulama konularından biridir. Bilindiği üzere ***iman***; salt bir tercih olarak; *-Amentü formülündeki altı temel önermeyi ikrar etmekle gerçekleşen-* içsel bir onay ve teslimiyetten ibarettir;

[2] Bkz. Kur'an-ı Kerîm: âl-i İmrân/103-105; el-Enfâl/46;el-Hucurât/9-10.

[3]Şiilikte iman esasları şunlardır: **Tevhid**, **Adalet**, **Nübüvvet**, **Mead**ve **İmamet**.

özünde dinamik değildir. Kişinin vicdanında imanın var olduğunu kanıtlayan şey ise, fıkıhtaki uygulamalara onun ayak uydurmasıdır. Şahıs eğer imanında samimi ise mü'mindir, müslimdir. Samimi değilse münafıktır. Ancak, İslâm'ın kurallarına ayak uydurduğu sürece *–zahiren -**müslim*** sayılır; ***«Ben Müslümanım»*** diyerek *-İslam'ın dışında olduğuna ilişkin bir aidiyet beyanında bulunsa bile-*, münafık ya da Müşrik sıfatıyla suçlanamaz, fişlenemez. Bilakis *-irşat edilinceye kadar-* mazur sayılır.

***

Yüzyıllar önce yürürlükten kaldırılmış olmasına rağmen İslâm, Kur'an'ın tarihe direnişi sayesinde *-muazzam birikimiyle-* yazılı olarak sağlam kalmıştır. Kurallarının birçoğu, Müslümanlar tarafından alınarak *-gelenek, hurafe, folklor ve çeşitli animist inanışlar sarmalı içinde-* Acem ve Türk Müslümanlıklarına mal edilmiştir. Bu suretle Müslümanlığın her iki türü de millileştirilmiş, onlara mahalli birer kisve giydirilmiştir. Onun için ***(İslâm)*** sözcüğü *-bu iki halkın-*, sadece kimlik belgelerinde bir sembol olarak kullanılmaktadır. Nitekim *-başka dinlere bağlı insanları «**gayr-i müslim**» diye nitelemesine rağmen-* hiçbir Müslüman, «***Ben müslimim***» diyerek İslâm'a bağlı olduğunu söylemez. Tam tersine «***ben müslümanım***» der. Çünkü her Müslüman *-mutlak surette-* milliyetçidir ve tarih onun için dinseldir, mistiktir ve kutsaldır. Bu gerçekler ise Müslümanlıktaki şablonculuğun inkâr edilmesini olanaksız hale getirmiştir. Dolayısıyla, *«Müslümanlık adının aslında İslâm demek olduğu, bu sözcüğün dilde yaşanan yozlaşmanın bir sonucu olarak değişmiş bulunduğu ve bir **"galat-ı meşhur"** niteliğini taşıdığı»* yolundaki temelsiz itirazlar tamamen havada kalmaktadır. Bu kabil itirazlar, bilimsel dayanaktan tamamen yoksundur.

Yürürlükten kaldırılmış olsa da; kimlik belgelerinde sırf sembol olarak kullanılıyor olsa da; yasaları ***«orman kanunu»*** diye aşağılansa da İslâm, azametinden, asaletinden ve ihtişamından hiçbir şey kaybetmemiş, *-bundan sonra da-* kaybetmeyecektir. Tam tersine, İslâm'a bu haksızlıkları reva gören Müslümanlar hüsrana uğrayacaklardır! Sonuç olarak diyebiliriz ki; İslâm'ın azameti, ihtişamı ve doğallığı, aslında milliliğe büründürülmüş olan şablon ve cılız dinlerle karşılaştırıldığı zaman çok daha parlak bir şekilde ortaya çıkar. İslâm'ın yüce kaynağı olan Kur'an-ı Kerîm'i bir mabet ve mezarlık kitabı haline getirmekle; onun evrensel bir ibadet mekânı olarak ilan ettiği camilere bayrak asmakla; onun ancak cihad alanında canını veren kahramanlara tahsis ettiği ***(şehitlik)*** unvanını her önüne gelene vermekle; evrensel ezan-ı muhammedi'yi milliyetçi sloganlara[4] malzeme yaparak yüce değerlerini sömürmekle hiç kimse şablon bir dini kotaramaz.

İslam, Allah tarafından Hz. Muhammed'e indirilen Kur'an-ı Kerimle bütün insanlık için kabul edilmiş[5], gerçek, en son ve sonsuza dek geçerliliğini koruyacak olan evrensel bir anayasa ve bir hayat nizamıdır. Müslümanlık ise ürettiği ayırımcılığıyla, bölücülüğüyle ve kışkırttığı mezhepçilik fitneleriyle çok tehlikeli bir ***şablon din*** olarak gözler önüne serilmiştir. Bu iki aykırı din, eğer ilmin ve aklın divanında karşılaştırılacak olursa ortaya çıkacak tablo, şüphesiz dehşet uyandıracak, tarih de buna elbette tanıklık edecektir.

[4] Bu slogan ***«Ezan susmaz, bayrak inmez»***şeklinde tertiplenmiş ve [illegible]i tarafından yaygınlaştırılmıştır. Buna benzer bir söylem de şudur: ***«Ezan oldum dinmedim, bayrak oldum inmedim, şehit oldum ölmedim. Adım Müslüman soyadım Türk benim...»*** Dikkat edilirse bu söylemde,**ezan** ve **şehit** gibi İslâmî değerler, **Müslümanlık** ve **Türklük**ile ilişkilendirilmiş, yani evrensel anlamlarından soyutlanarak millileştirilmiştir. Ayrıca yine dikkat edilirse, ***«Adım Müslüman soyadım Türk benim.»*** derken, Müslümanlığa vurgu yapılmış, **«Adım müslim»** demekten kaçınılmıştır.

[5] Bkz. el-Mâide/3